

Молоде Життя

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО ЮНАЦТВА

Ч. 2 (113)

ТРАВЕНЬ

1954

ЛИЦАРСТВО ХХ-ОГО СТОЛІТТЯ

З часів другої світової війни не надто відомий англійський автор, лейтенант літунства, Чарльз Норман, Гол розказує між іншим про таке:

Вже майже прогнано напасників з-над власних постачальних ліній. Ще тільки кілька „Фоккер Вольфів“ захищало відворот важним бомбардувальникам. Тоді саме увагу автора-літуна, як також пілота другого „Спітфайра“; притягнув на себе один з німецьких ловецьких літаків незвичайно зручними маневрами. Розпочалась погоня, що продовжувалась близько пів години. Раптом, коли товаришеві Гола почастило приборати найзручнішу позицію для майже безвихідного заатакування ворога, зовсім несподівано для автора, цей другий „Спітфайр“ різким поворотом змінив курс і приязно захитав крилами. Лейтенант Гол запитує по радіо товариша, чи йому щось не сталось. Відповідь: „Мені, дякувати Богу, ні але у Німця на моїх очах замовкли мотори, і то заки я це вслів дати хоча б один постріл“. — „Фоккер Вольф“, використовуючи повітряні струї, намагався долетіти до німецької території, а Англіїці без надуми завернули до своїх баз.

Вправді це не літаками, але все частіше веселими автобусами рік — річно у травні виїждимо на Свято Весни, що зв'язане з іменем патрона Пласту, св. Юрія. І не диво, що стільки уваги присвячуємо лицареві з Кападокії з перед багатьох століть. Його постаць стала для нас символом. Бо лицарство, це не лиш сам брязкіт мечів. Врешті сьогодні майже всюди обов'язує загальна військова повинність. Сьо-

годні під лицарськістю розуміємо повсякденну життєву настанову людини. Безвідкичну вірність засадам самоопановання і жертвенності. Самоопановання в обличчі не-

Весною у лісі

безпеки. Самоопановання і самовідречення одиниці чи групи людей, коли цього вимагає добро якоїсь загальної вищої справи, наприклад конечність одностайного, добровільно впорядкованого заktivізування усіх наявних сил нації для відзискання чи збереження державності. Тверда постава, але і самоопановання, коли хтось накладається лайкою, чи користується кру-

Микола Терещенко

РАНОК

Сорочку навстіж розчиняй,
І захлинаєсь од повітря.
Хай серце б'ється через край
Немов по вінічці повні відряд...

І умивайся на зорі,
Коли вода тече крізь пальці,
Поки ще сонце не горить,
А тільки тале десь у балці...

Утрись ранковим рушником,
Гаптованим россою, чистим.
І мов датовта над ставком,
Тремтітимеш блискучим лїстям...

Угору впростайся, мов день,
Під синню бачу в'пни гоуди.
І крик розвалений розбудить
Затоку радних п'сень.

МИКОЛА ТЕРЕШЕНКО, поет і режисер, нар. 1898 р. в с. Шеб'єн'івці на Полтавщині. Гімназію закінчив у Золотоноші, потім студіював на київській політехніці. Написав м. ін. такі збірки поезій „Лаборагорія“, Харків, 1924., „Чорнозем“, Харків, 1925., „Рештвання“, Харків, 1930., „Поеми“, Харків 1935.

тітьствами щоб самому не знизитись до рівня жалюгідно-вбогої людини, що не має інших „аргументів“ крім лайки і неправди.

Під лицарськістю розуміємо сьогодні охоту, волю і силу самому добровільно понести жертви, щоб заступити дорогу чомусь важчому супроти другого, чи якійсь небезпечі супроти спільноти.

Безумовна вірність, це найбільш характерна риса лицарів середовіччя. Але подібно і сьогодні безумовна вірність засади лицарської є основною підвалиною пластової ідеї і передумовою, щоб могли ми почуватись справжніми пластунами.

БУДЬ УКРАЇНСЬКИМ ПЛАСТУНОМ

(Уривок з листа)

Пишеш мені, любий Сину, що як то святочно відбулося у Вас прийняття нових членів до Пласту, між ними і Твое. Радію з того щиро, тільки не знаю, чи добре Ти розумієш, яка це честь належати до українського Пластового Уладу і яка вага тієї радісної Твоїєї свідомості, що маєш тепер уже право називати себе українським пластуном. Не забувай, Сину, ніколи того додатку „український” пластуна, бо хоч, правда, всі пластуни на світі є собі братами без уваги на народність, але назва „український пластуна” має своє окреме значення.

Ця назва вміщає в собі спогад про довголітню боротьбу нашого пластуна за місце під сонцем, сьйво якого є стихією кожного хлопця-скавта, є його природним правом. За те, що для хлопців усіх інших народів було з природи і без трудностей доступне, український пластуна, бачиш, мусів і мусить боротися. Це не сумне, не обурююче, це просто так було і є. Те, що з трудом мусимо здобувати, потому тим більше цінимо й шануємо. Воно взагалі вартісніше. Так воно і з українським Пластом. Вартість і значення пластуна не в одностороні, тільки у свідомій приналежності до однієї цілості, у його змаганні зберегти одноцілість Уладу. Змаганням кожного з нас пластунів є закріпити ділами сиду оцього, нині

вже історичного, явища, що його ми називаємо Українським Пластовим Уладом. Історичного — це значить такого, що триває десятки, і в майбутньому дасть Бог, триватиме сотки років, не з ласки якихось могутніх світу цього, тільки якоюсь то таємничою природною силою, такою силою як та, що творить народи, покликуює їх до життя і велить їм жити, поки в них серце б'ється.

Хлопцями-скавтами інших національностей піклуються державні установи. За українськими пластунами стоїть тільки національна свідомість та історична традиція українського народу. Український Пласт є частиною, важливою частиною історії українського народу, частиною української культури. Це природний, власний твір української нації і тому, кажу, не забувай, Сину, про цей додаток **український пластуна** і будь ним, тим **українським пластуном**.

Поцікався, Сину, тим, про що саме пишу, тобто тим, як це було з нашим Українським Пластовим Уладом, як нам від самих первочинців різні люди кидали колоди під ноги, прочуваючи, що в Пласті росте нова сила і запораука національної свідомості українського народу. Пласт — це не була за прикладом інших народів така собі тільки іграшка для надто вже ви-

МУЖНІЙ БУДЬ!

Не журис,
Не хилєсь,
Не піддайся журбі!
Твердо стій,
Друже мій,
В життєвій боротьбі!
Не забудь:
Мужній будь,
Смілий будь до кінця —
То уже ж
Не мнєш
Переможців віця.

(3)

пещених багацьких синів чи там знову цілком незатаювана вчасна підготовка рекрутських кадрів для сподіваної війни. Ні! Український Пласт — це була свідомо самовиховна праця української молоді, щоб приспінити перетворення українського народу в новітню націю. А того не хотіли й того боялися наші сусіди і пізніші наїздники-займанці. Все, що пластаве, було їм недогодою. Самостійній організації — творити не дозволено, ходити в односторонях — заборолено, вправляти пластунами паціями — заборолено, пластові домівки обшукувано, пластові табори — поліційно сторожено, відзнаки — заборолено, посвячувати прапори — заборолено і вікниці — Пласт заборонений і пластуни у в'язниці.

Недозволено й заборолено... А Пласт не робив нічого незаконного, не приготавляв ніякої війни, нікого не лаяв, ні на кого не нападав. Нікому не робив ніякої кривди. Тільки зростав і кріпшав і був **українським Пластом**. Таким повинен бути також і нарід: не кривдити нікого, але рости і кріпшати. Міцніти силами своїх членів. А в нашому Пласті члени не були, як це було в інших народів, просто розвезені й розполітизовані нічим не „скавтові” підроски. Такими членами наш Український Пласт був би не зростав і вороги наші не добачували б у ньому якоїсь загрози для себе. З-поміж тисячів знайомих мені пластунів, важко пригадати собі когось, хто не жертвував би для Пласту себе в цілості. Члени Українського Пласту не робили навіть поділу між зайнятими в Пласті і працею, що підготовляла їх до життєвого звання. В Українському Пласті з хлопців виростали молодці і з молодців — учителі, лікарі, інженери, доктори й учені, які не переставали бути пластунами і є ними до сьогодні. А скільки їх в ім'я пластових ідей пожертвувало своїм життям у боротьбі з ворожою тира-

7-а Курінна Рада III-ого Куреня УІЮ ім. гетьмана Івана Мазепи в Нью-Йорку 1954 р. під проводом зв'язкового М. Василіана. Фото: пл. скоб Д. Захарченко

К І Т О *)

На обрії одвічно гордих гір
В задумі сплелася снь прозора неба.
До лона скель, всміхаючись до тебе,
Схилилась Кіто. Ніжно набить зір

Смарагд лісів густих — краса без мрі!,
Ураз в душі одразу легенд потреба;
В містичній тьмі, мов та антична Геба,
Свята Мар'яна Де Хесус до зір

Піднесла свідо меч молитви ясний,
Вулкану відвернувши буревій,
А Кіто під її покровом щасним

Ясенію в віках. О, Пане мій!
Зішли нам Діву пресвяту, всеждану,
Що зніщить жах північного вулкану.

*) Кіто, столиця Еквадору, положене в суєдвістиві вулкану Пічіна. Але лавина вулкану, розливалася завжди на один бік гори і не займала міста. Це й дало привід до повір'я, що св. Мар'яна Де Хесус стала на верхів'ї гори і відвернула страхіття вулкану.

нією. Отже, членство в Українському Пластовому Узаді — це, Сину, не іграшка, не само таборвання чи гарний однострій. Це — зобов'язання дати себе, свою працю, свої почування Українському Пластові, як виявові культури українського народу.

Не думаю тривожити Тебе важкими думками про далекі, може для Тебе ще не дуже то зрозумілі цілі. Понад усю грозу світових подій, Твоїм обов'язком є завжди вірити і впевнюватися у правдивій красі світу. Треба Тобі знати, що боротьба за красу — це закон природи, якому й Ти зобов'язаний готуватися скоро, радісно й завістю. Краса й добро виходять з тієї боротьби наприкінці завжди непереможні, а погані й люті мусять пропасти, бо вони не на те, щоб на світі панувати, тільки на те, щоб в боротьбі з ними крішшала краса, звичайно вже з своєї природи, небезпечно ніжна й важлива. Найкраща квітка на світі, як знаєш, має і мусить мати свої колючки. Будь же й ти гарний як вона, смійся до сонця, втішайся блискучими краплинами роси на Твоєму молодечому тілі, але й будь разом з тим сильним своїми м'язами, своїм характером, своїм умом, будь всесторонно підготований боротися по стороні добра і краси проти погані й люті, — будь українським пластуном!

Ось Тобі мої побажання з нагоди Твого радісного свята...

Недавно пролетіла українською та світовою пресою вістка, що Кримську область відділено від Російської та прилучено до т.зв. Української СРСР.

Ця вістка не звичайна, бо поперше, тут очевидно сталося щось таке, що Росія мусіла, нехай і формально, поступитися Україні, віддавши їй, як писала сама російська преса, одну з своїх найкращих областей; а подруге, йде тут про Крим, який мав і має велике значення для нас.

Крим і кримські Татари були на протязі століть ворогами нашого народу. Для українських козаків, які, як от під проводом отамана Сірка 1675, часто нападали на Крим, щоб послати Татарів та в цей спосіб забезпечитися перед їхніми нападами на Україну, боротьба з Татарами була військовою і політичною школою, після відбуття якої козацьке військо так зросло на силі і досвіді, що могло протиставитися Польщі у 1648 р., під проводом Б. Хмельницького.

Тепер немає ні сліду ворожнечі між Українцями та маленьким народом кримських Татарів, що їх Москалі винищили в останні десятиліття, але треба пам'ятати про славіні сторінки української військової історії, зв'язані з походами на Крим з 17 ст., яку ми українські пластуни мусимо добре знати. Ми мусимо теж пам'ятати, що вже в нашому столітті війська Української Народної Республіки зайняли були Крим у протибольшевицькому поході в квітні 1918 р. Отже зв'язки Криму з Україною мають довгу політичну та військову традицію.

Крим сьогодні залежний від України теж й економічно. Залізна руда з Керчі, як теж Балаклавська руда ідуть до металургійних заводів півдня України. Кримська промисловість, доволі значна, працює українським вугіллям. Харчева промисловість України постачає Крим хліборобськими та переробленими харчевими продуктами. З другого боку — це природний іст Четрем цілої України, куди на відпочинок

Мапа Криму і Перекопської Татарії зроблена відомим німецьким картографом Герардом Меркатором (1512-1594) і видана вперше в його Атласі в 1595 році (На мапі Кримом названа сьогоднішня Надозвішчина; сам Крим має назву Таврія — Херсонес).

Ідуть сьогодні, правда, здебільша комуністичні провідники, але за якийсь час, коли обставини зміняться, кримські курорти, чудові морські побережжя будуть доступні всім Українцям. Економічна співзалежність Криму з Україною зростає ще більше, коли розпочато будову Південно-українського каналу, що з'єднує долішній Дніпро з північним Кримом, та зростає південно-українські і північно-кримські степи.

Хоча не можемо сьогодні заперечити, що прилучення Криму до України сталося у великій мірі із внутрішніх і зовнішніх політичних пропагандивних мотивів, то фактом є теж, що це прилучення має своє глибоке обґрунтування в географічному і господарському положенні Кримського півострова. Ще більше значення матиме прилучення Криму до України в майбутньому, бо воно може скріпити зв'язки України з народами Близької Азії. Воно нагадує нам про наших кавказьких приятелів, нагадує, що Грузини читають і шанують твори Шевченка майже так само, як і ми, що Лєса Українка написала свою чудову „Лісову Пісню” — гимн українській природі — саме на Кавказі. Пригадується нам теж, що славний український кінорежисер Кавалерідзе був, надії Грузин, що Вірменка Мірза Авак'янц була одним з видатних українських істориків, що славний генерал Армії УНР Натів був Кавказець-Осетин, що теперішній міністр закордонних справ Туреччини Ф. Коруду — це колишній студент Київського університету.

Культурні зв'язки України з Кримом дуже давні. Вони почалися ще за Володимира Великого. Турецькі й татарські елементи зустрічаються в українській народній словесності ще в 17 віці, підчас козацьких воєн з Татарами.

Нова українська література сповнена мотивів з Криму, описів кримської природи і т.д. Михайло Коцюбинський прожив на Криму два роки і був ним захоплений. З Криму походив славний український учений і поет Агатагел Кримський і довірливий співробітник Хмельницького, полк Джебдалай, був такий чистокровним кримським Татариним.

Про все це дуже важливо знати, бо в майбутньому ситуація може бути така, що прийдеться нам боронити Криму цієї тепер уже складової частини української території, перед чужими заїзцями.

П. Г. з „Бурлаків”

У давнині люди жили в лісах, або в печерах над берегами рік і займалися головним риболовством та полюванням на звірів. Шукаючи нових, більш догідних місць, людина почала мандрувати і коли на своєму шляху зустрічала ріку або глибокі провалля — мусіла знайти можливість їх перейти; використовувала отже — неглибокі, спокійні річкові плеса, або дерева, що їх перекинула буря через ручийкі тої Часом, ідучи над проваллями, людина відкривала природні мости, кам'яні дуки, що постали шляхом вижолоблення водою у скелях. Такі природні мости можна побачити

Міст в Городі біля Косова на Гуцульщині

Фото: М. Сеньківський

це й сьогодні у різних місцях світу. Відомий із них є напр. „райдушний дук” у стеїтї Юта. Згодом у кам'яній добі, коли пралюдина навчилася робити зброю для полювання і більше дбати про свою вигоду, вона почала будувати хати, а ще далі, теж і мости. Можливо, що перший міст — це була колода перекинена первісним мисливцем через глибокий потік, щоб можна було досягнути звіра і на другому березі. У тропічних околицях людина теж нераз бачила як розгйдуючись на звисаючих лінійках переплигували на другий беріг ріки мавпи і — наслідувала їх. З часом виникнула думка зв'язувати довгі лінії з протилежних берегів до купи і — це був початок будування звисних мостів. Пізніше природні лінії заступлено суканими мотузками, до яких прив'язували поперечні короткі деревини і на них клали підлогу з гіяк. Таких мостів ще й до сьогодні живають у Тибеті і ними нераз доводилося перематити

провалля експедиціям, що здобували Гімалаяські верхи.

Містцями в будуванні звисних мостів були Індіяни. Робили вони це звичайно так: двоох-трьох юнаків перепливали ріку і до них з другого берега вистрлювали з лука стрілу з прив'язаною довгою, тонкою ливною. До її другого кінця був прицеплений грубий мотуз, який ті, що переправилися, витягали на беріг і прикріплювали до дерева. Перекинувши таким чином більше мотузів, Індіяни збирали їх у два грубі жмуті, віддалені між собою приблизно на 4 фути. Це були головні ливни звисного моста. До них прикріплювали ремінцями поперечні деревини і дошпану підлогу. Тибетанці догадалися ще, що замість класти поміст на ливни, можна його на них звисити, а самих ливн вживати як поруччя. Цей спосіб будування має ще цю добру прикмету, що поміст може бути рівний, незалежний від природної кривини обтяженої ливни. Всі сучасні звисні мости (як напр. міст Вашингтона в Нью Йорку) побудовані на тому ж принципі.

Звисні мости було добре робити, коли йшло про глибокі, але розмірно неширокі провалля, як напр. глибокі ярі рік. В околицях, де треба було переходити через широкі ріки з невисокими берегами, люди придумали спосіб ставити мости в основному на тому самому принципі, що й перша колода — трям перекинена через потік. Такі мости почали будувати „озерні люди”, що ставили свої дерев'яні хати на помостах серед озера. Такі люди жили напр. у Швейцарії вже приблизно 5000 років перед Христом. Помости спиралися на палях, довгих деревинах, затесаних з одного кінця і вбитих у дно озера. Винахід вбивання палів у дно для підпирання споруд був дуже важливий, бо тоді люди навчилися, що колоди-трами можна спирати не тільки на березі річки, але теж і серед води і що таким чином, вбиваючи палі в потрібних відступах і прокладаючи помости між ними, можна переправлятися навіть через дуже широкі ріки. Від того часу мости на палях радо вживалися, головню для військових цілей, бо такі мости можна легко і швидко ставити.

В 55 р. перед Христом вояки Юлія Цезаря збудували такий міст через Рейн в теперішній Німеччині. Він небагато різнився від військово-

Півкругом біля ватри
фото: Л. Стойкевич

вих мостів, які будують і досі. Цезареві інженери вживали палів грубих приблизно на півтора фута, зв'язували їх парами, прикріплювали поперечний трям і так завозили на поромках на те місце, де вони мали бути вбиті в дно. Палі вбивали не доземно, а похило до напрямку ріки, у відступі приблизно що 20 футів. Другий ряд палів похилених в протилежну сторону, вбивали рівнобіжно до першого приблизно 40 футів вище ріки. Далі, на такий козел із чотирьох палів й одного поперечного траму спирали подовжні трами, а на них підлогу з грубих дощок. Ційлий міст мав приблизно 1500 футів довжини. У своїх „Коментарях про Галлійську Війну“ Цезар пише, що міст збудовано впродовж десятих днів і що по ньому перейшла ціла його армія. Вертаючися, він наказав знищити міст, щоб його не міг вживати ворог.

Бабачок — „Бурлаки“

Цікаві зі світу

ЛИС І РЕФЛЕКТОР

До стайні одного фермера в Англії постійно закрадали лиси і виврадали ягнят. Для відстрашення грабників, фермер заінстальовав на даху свого дому рефлектор, щоб ним освітлювати вночі стайню. Виявляючи найближчої ночі інспекцію, фермер ствердив, що справді не пропало ані одно ягня, але водночас побачив лиса, як той сав собі любісінько під промінням рефлектора.

ХОЧУТЬ РЕМОНТУВАТИ НІЯГАРУ

Північно-американські й канадські адміністраційні чинники затримують руйнівним водоспаду Ніагари, обмірковують засоби, як зберегти цей славний на увесь світ водопад в первісному стані і красі. Стверджено, що за останніх 275 літ круча, з якої спадає р'ка, зменшилася на 1300 футів, зрушена і змита велетенськими масами води. Тепер планують будувати різні шлюзи і комори для контролювання руху води і рівномірного регулювання течії.

СОРОК РОКІВ ТОМУ

ТЕРЕНОВІ ВПРАВИ І ЗМАГАННЯ ПЛАСТУНІВ В 1914 РОЦІ

Львівський шоденник „Діло“ з 18. липня 1914р. подав такий опис пластових теренових вправ, що відбулися в околицях Львова по великому Шевченківському здвигому наприкінці червня 1914 року, в якому брали участь крім січовиків і соколів теж й українські пластуни: „По здвиговім поході дня 28. червня мали зібратися ті пластуни, що не від'їздили окремими поїздами, на Персенківці (залізнична станція на півдні Львова — ред), щоб звідси вийти на нічні теренові вправи.

На год. 8-у увечері ставилося 63 пластунів і трьох впорядників, що разом з провідниками обговорили поперед цілу вправу. Одна частина (Рогатин під проводом Верб'яного) мала розкласти табір на широкій прогаліні зубрицького лісу, розпалити вогонь й уставиці дальші польові і ближчі таборові сторожі.

Друга частина мала поділитися на три відділи під проводом окремих провідників, які мали діяти спільно. Ці три відділи творили ворожу армію, яка відзначалася білою опояскою на лівій руці.

Кожний з провідників одержав побіжний нарис цілої околиці з плямом табору й окремих відділів. Завданням трьох відділів було обійти і взяти в полон польові сторожі та водночас напасти на табір. Кож-

ний відділ мав вислати окремих розвідників і до кожного долучено, як провідників, по кількох пластунів з львівського куреня. О год. 9-ій відділи почали розходитися. Два впорядники пішли додому, третій залишився як суддя та не вмів шувався до розпорядків провідників.

Верб'яний зі своїм відділом, що нараховував 17 людей, вирушив просто на місце табору, маючи по дорозі переправу через потік, в якому було води по кістки.

Крім судді всі, здається, перемочили ноги, що настроювало на сумний тон. Місяць, що з початку цікаво визирив з-понад лісу, правдоподібно задрімав і замкнув очі. В сутинку тяжко було орієнтуватися, не зважаючи на ліхтарки. Перешкоджувала теж зимна роса. Розбито шатра на просіці серед молодого лісу. З трудом розпалено вогонь. Провідник забув за дальші сторожі і розставив тільки таборові. Час волікс поволі. Зі страху, щоб „ворог“ не заблудив, Верб'яний казав трубити. „Ворог“, що вже давно тужив за веселим вогнем і теплим шатрами, прибіг негайно і став наркати на „трудний“ терен. Перший прийшов Стрий під проводом Ковалева, за ним мішаний відділ із різних куренів, на кінці Дрогобич під проводом Мінчака.

Пластуни мали до переборення

Свято весни на Сагарі коло Львова (дня 25. травня 1930 р.)

(Один з останніх прилюдних виступів пластунів перед розв'язанням Пласту польською владою)

туди більш як в „горах“: треба було перемогти росу, нічний холод, уставити шатра, розкласти вогонь, висушитися та загіртіти, перемогти вікні власну непорядність й отяжілість. Ті два останні вороги добули у висліді майже загальну перемогу. Відзначився передусім у тому Стрий, але й Рогатин не був на самім кінці. Дрогобич поклався спати, а Стрий муркотів до самого ранку. Пластун з червоним хрестом на руці не встиг навіть собі самому принести першої допомоги, волів мерзнути і нарікати, хоч кілька кроків від нього була ціла купа ріща, але за корчами вкритими росюю.

Засвітало. Звинено табір. Пере-можено сонність. Довгим вужем перейшли пластуни окремими відділами через ліс і більшість з них пішла на площу „Сокола-Батька“ на змагання.

Ранком, ще в таборі суддя і провідники обговорили цілу вправу. Висвітлено помилки у проводі кожної частини зокрема. Провідники замало вироблені, не укладають і не відбувають точно після укладеного наперед плану своїх вправ. За багато залишають своїм впрядникам. Не вміють наказувати. Гублять за часто голову і не орієнтуються в ситуації. Непорядність треба виводити з того, що замало вправляють. Терен до вправ цілком не був за тяжкий.

Вертаючись на площу, співав за всіх дрогобицький курінь. Інші ішли з невдоволеними мінами.”

Очевидець

Дід Марко, ЧК

ПО МОРЮ, ПО МОРЮ...

(Закінчення)

Бракувало тільки таборової кухні, бо для всіх нас варила моя мама. Ми — що-найвище дров нарубали або води принесли. За те додаткові кальорії заготовляли на власну руку із обильних дарів плебанського саду. А на мандрівці варили ми такі самі.

Але почнім „з кінця“. „Гамалію“ на сонці денцю розсохся, тому найперше треба було його смолити. І от на подвір'ї плебанії запалала ватра, над якою Юзик з повагою старозавітного жерця мішав розтопленій тер. Несамовитий сморід до млостей доводив не тільки залогочовна, але й усіх мешканців плебанії. Та чого не стерпіться ради великої ідеї!

Решта таборовиків під проводом Старого Цика обтикала ключчям більш щільни й заливала тером. Готово! Тепер — моряцький виряд! Кіл до вбивання в землю, ливна для прив'язі й свентуально тягнути човен, велика сокира, лопата, джаган, на всякий випадок — в'язка дров, казан, ведро, черпаки. Навіть не згадую про особистий виряд кожного, аптечку і т.д., це ж — самозрозуміле! Згадаю тільки про харчові припаси, які знавєць діла — Старий Цик по порозумінні з моєю мамою заготовив у плебанській коморі.

Ото ж добрянський Бобр, що свої зуби з'їв на воді, згори передбачу-

вав — морську хворобу! Тому то й склав спеціальне „меню“, на яке зложилось:

бочілка солених огірків, джечка квасного сира, декілька сільських житних разових хлібів, мішок винних яблук, мішочок грушок — гнилиць, чай

і — цукор! От і все.

Аж дивно, що ще й досі тієї дієти не опатентували в мореплавстві!

На мамою Спаса — 19. серпня 1924 р. досхід-сонця покотили ми „Гамалію“ до ріки. Важка це була праця травами котити човен на валках. Та все має свій кінець. Ще один крок, ще одне „гей ррул!“ і неповоротна потвора легенько й безшумно посуналася по поверхні води. Гурра! Старий Цик (він же капітан!) маєстатично станув на переді човна, Юзик — титулом найбільшого до свідчу — засів при кермі, а сіра решта при веслах.

І почалися „перші кроки“ на воді. Кожний хотів бути як найкращим, як найбільше фаховим, одним словом — провнати себе. Миттю підніслося вгору шість весел, які беззробу нечало торощити по собі. Юзик нелюдським голосом верещав свої поучення, як гребти, йому як вмів — могавав з переду човна Старий Цик. Збурена вода струями заливала розгарячкованих матросів, а човен — стояв на місці, непевно похитуючись на всі боки...

То е с т трудно — зітхнув Цик.

Але був це тільки момент. Незабаром похопили хлопці ритміку веслування і незугарний досі човен рівенькою помчався по хрустальних водах Стрия. Тут Юзик почав свої штуки. Човен доказував чудесне повторності, покірно немов дитина слухав порухів керми. Ми всі тільки очі витріщали. Нема що — Юзик хоч і невеличкий ростом, але — великий матрос!

Тісно е с т — з признанням провідник Цик.

Цілий ранок зійшов на науці веслування. А по Службі Божій та святочному обіді, вирушила ціла плебанія, та ще й принагідні гості до пристані.

Старий Цик — на переді, за ним — лицем в зад три пари гребців, а при кермі — Юзик.

Раз-два, раз-два, налягай на вес-

Гурток юначок у шатрі

Фото: З. Єліпін

до! Справно гребуть гребці, легко мчить з течією води човен.

Вперед, все вперед! Дорогоцінними самоцвітами мерехтить збурена вода, золотом горить в проміннях заходячого сонця плесо ріки. Денеда передякана чайка зирветься, часом рибка хлопне. Обабіч стрімкі бурі береги, вгорі небо, під нами — вода, перед нами — вода! Простір! Розкішно!

Та всюди мусить бути „але“, всюди чортик свою постоу вступне. Оттак і з нами. Як на перший день — доволі вже навесудувалися, доволі наколилися, — і то обличчям назад! А ще й той тер вночний, нечаче змора бив із розігрітого човна. От і почало млойти, до серця підходити... Правду скажу, не встоявся перший — я.

— Цику, кажу, друже єдиний, мабуть кінець мені приходить, з корінням душу рве!

А Цик повагом і ділово — тиць мені довжезний огірок:

— На, їдж, — каже, воно зараз допоможе.

Немов яке цигаро стерчить у роті огірок. А я ссу, підгрізаю потрохи, зубами придержую, бо ж у руках весло, гребти треба.

Подолав я огірок — та де! Ще гірше робиться. Тоді Цик мені пригоршу сира в рот — сиром, каже, затайкай, немов рукою відніме.

Та не доведося вже досвідчити чудодійного діяння квасного сира. Бурею — вулканом заклекотіла моя утроба, а прозору воду далеко — далеко залила ялівина з недождженого сира й цілющого огірка. Випало й весло „із струю...“

Різно приймали моє страждання друзі. Оті, що ще як-так держалися, почали кепкувати, однак ті, яким теж страждання було близьке — понору мовчали. Та на сумні роздумування не було часу. Треба було знову братися за весло, бо через мою відсутність настав хаос у корабельній машині.

Добрига Цик не вгавав піклуватися мною. До рота мені вкидав кусочки кислого яблука, а час, до часа, ще й окрайці житнього хліба. Їдж, жуй, затайкай!

Була вже темна ніч, як на переді човна радісно гукнув Цик: Дністер! Похнюплений гребці натиснули на весла і бравурно випливи „Гамалію“ з чистої течії Стрия на казальтну воду Дністра, на якій ми зробили велике коло і знову заїхали у гирло Стрия, щоб там отаборитися на ніч. Беріг був у тому місці плоский,

рінистий, а трошки далі була лава чистенького ліску...

Я збудився під вражінням, неначе б то щось тепле, мокре і шорстке пересувається мені по обличчі. В темряві стрінувся з цікавим поглядом якоїсь потвори, яка винурилася з мряки нам у головах. Був це від, один із стада, яке ціле літо паслося в надбережних лугах. Зриватися не можна було, бо ж переляканий бик міг потратувати сплячих. Тому я легенько підвівся і аж тоді підняв алярм. Розбуджені мореплавці з острахом ствердили нечувану інвазію на наш табір. Підчас того як від — пробудитель ли-

З маршарівки Бурлацької ватаги до Альгоніків Троїний Парку, півн. Онтеріо, Канада (Хіна і Пуакоз несуть „кену“, возаду шкандибає Папірчик) Фото: Ю. Федорович

Прогулка українських пластунів з Куртиби (ст. Парана в Бразилії)

зав мене по голові, другий безпардонно реферував мішок з яблуками, ще інший — радісно порикуючи качав бочілку зі сиром, з четвертий — ох горе! вже додавав гордість і окрасу Юзикової гардероби — червоною сорочку, яка висіла на недалекому куці лозини. Счинилася метушня. Наші найменші — Юрко і Бодьо спасалися бігством на човен, за те старша братія зрозуміла вагу хвилі та з боевним окликом хвталася за весла.

Почалася контрпрофензива. Засоромлений агресор незабаром вже тікав за парарелю.

Сірію.

Старий Цик почав слідство що воно і як. Не було сумніву — його вихованок Юрцьо, якого поставили на першу стійку (нехай, мовляв, хлоп'яч привчається !) зараз таки

заснув і допустив до такої ганебної агресії.

Вранці побачили ми, що по нашому Юрцьові тільки місце застигло.

— То єст трудно — значче сказав Цик. Як не пластун, то не пластун, дезертир тай фертик!

А Юрцьо дійсно втік. Очевидно — до Пласту і досі не з'явився. А ми в сімку почали дальше таборування.

— Тепер вже до весла сідай, годі отаманувати — говорили хлопці Цикові.

І Цик веслував. — Тимчасом вістка про човен сколихнула околицю. До Івановещ плавом поплила не тільки доволнишня молодь, але і старші, шановні громадяни. Так наче б то сьогодні було — бачу їх — отих гостей на покладі „Гамалії“. Панів директорів із Турад і Дем'янки, панну Любку, пана Остапа, пана Дзюня, пана Івася, товаришок Соною й Іванку і т.д. і т.д. А великий ентузіаст молоді та всякої екстраганції взагалі — пан Лев — забув про свій ревматизм і про те, що його обов'язки таки дуже до від'їзду наглили — ялярстром приїлд до човна.

На покладі забрили мандоліни й гітари, поплили настроєві мелодії:

Човник хитається серед води,

Плеще од хвилі веслом...

Юзик при кермі маком цвів. Деж таки, така почесть, такі достойні гості на човні, на нашому пластовому човні!

А моя мама не могла настарчити квасного молока для такої громади ентузіастів води.

На зиму примістили „Гамалію“ під дахом егомостевого шпихліра і поїхали у школу...

Ще два роки був рух у „пристані“, ще два роки підчас ферій при-

ходили до Івановець стрийські пластуни, щоб поплавати, повеселитися, зазнати чару води. До нас сронтанпо долучилися й сібські з'юпці, видаючи зломіж себе ентузіастів пливачів і веслярів, а ще десь футбольістів, руховиків, легкіх атлетів, лещетарів. Пішов „спорту Мачи“ в найкращому тому спорті розумінні.

А у 1927 році прийшов наставити для „Гамалії“ великий день. Ші друзі з п'ятого куріня під прохвом Мортка вирушили — до Залічків. Мортки навіть почав був друквати в „Молодому Житті“ опис цієї знаменитої прогулянки. Але — почав тільки, не скінчив. Він вже, бачите, тоді навіть часу не мав, право студіював! Все ж маємо надію, що оту прогулянку бодай на старість... — але такі описи, бо прогулянка варта того...

Із Залічків вернувся „Гамалія“ поїздом до Стрия.

А у 1928 році відбув свою другу й останню плаву знову ж таки до Залічків. Там його пластуни продали. Старий вже був, транспорт залізничною не оплачувався...

Великі водні дні молодості нашої скінчилися.

(„Косар“)

Гео Шкурупій

ІЗ ЦИКЛУ „МОРЕ“

В краї незнані запливали,
Де сонце пестить смачний банан,
Де в задуші пахучі дні
Приглушено стогне „там-там“...
Вибласкую вогнями далечини.
І море, як зелений луг,
Де плоска зомляла лінь.
Од сонячних потуг,
Дякочити під кораблем вода,
Навколо ж розрізає глиб
Дельфінів іскробарна гра,
І пурхання летючих риб...
І раптом десь дзвенить грім
І теші, як водапад.
І з осель восток курчавий дим
І поруч пальм високий рид.
Приглуш шум і ривів рик
Гуде навколо корабля,
І з шоган вищої бадьорий крик:
—Земля!.. Земля!..

Юрій (Гео) Шкурупій, український поет, народився в Бендерах (над Дністром в Басарабії). Вчився в гімназії в Києві, потому працював залізничником і далі перейшов у журналістику. За поему „Зима 1930 року“, видану в 1934 році, його судили більшовицькі і заслали до концетраційного табору на Соловках, де мабуть і загинув.

ВІД ПЕРШОГО

В усіх справах редакційних „Молодого Життя“, статей, матеріалів і дописів просямо писати і надіслати матеріал безпосередньо на адресу:

Mr. IRENEJ TEMNYSKYJ
168 Sherman Ave.,
Newark, N. J., U. S. A.

Перша допомога (на прогуляці III-го Куреня УПУО в Нью Йорку)
Фото: М. Васильяк

З НОВИХ ВИДАНЬ

Веде нас дух Мазени. Газетка 3-го Куреня УПУО ім. гетьмана Івана Мазени в Нью Йорку. ч. 3. Січень-березень 1954. 40, стор. 22. (Цикл.)

Цікаво й добре зредогований юнацький куріний часопис із багатьома статтями й дописами написаними самими юнаками. Перше число цієї газетки вишло одно-

Заголовна сторінка газетки III-го Куреня УПУО в Нью Йорку
п. н. „Веде нас дух Мазени“
роботи мистця Якова Гніздювського

днівою в квітні 1953 року з нагоди посвячення пранору 3-го Куреня УПУО з дуже гарною винетою пластового змісту мистця Якова Гніздювського, що її на жаль в третьому числі замінив звичайним друкарським заголовком. Винету перших чисел подаємо на цьому місці як зразок гарного оформлення юнацької газетки.

Вузол. Журнал пластової молоді. Видає Пластовий Журналістичний Гурток при Станції в Торонто. Ч. 3 (6) за травень-червень-липень 1953. (Цикл.)

Торонтська станція може похвалитися одним із найкращих т. зв. циклоstileвих часописів, що появляється вже третій рік. Останнє число, як всі попередні багаторіччю на різні теми. В цьому числі особливо цікаві „Призбуті пластові пісні“ (уложені М. Підгірянкою), спогад про сл. п. команданта УПА ген. Тараса Чупринку-Шухевича п. н. „З оповідань про генерала“, монтаж „Українське море в зеркалі віків та ін. В журналі співпрацюють теж ст. пластуни і сеньйори.

ЛІТУНСЬКЕ ПЛАСТУВАННЯ В КАНАДІ
Літунським пластуванням зацікавилися наші пластуни вже давніше (існували пластові літунські гуртки напр. в Німеччині), але організованя праця в тому напрямі почалася серед українських пластунів у Канаді під проводом ст. пл. В. Палиєнка, референта літунського пластування при ГПС. На терені торонтської станції існує ланка ст. пластунів „Вітрогоні“, які займаються літунським пластуванням і планують будову ширяка. Крім того, як подає пл. уч. Ігор Дрозд в торонтському „Вузлі“ (ч. 3. за 1953 рік), першу пластову ланку (ланка визначає гурток пластунів літунів) засновано в Торонто днів 23. травня 1953 року. Ця ланка має п'ять членів зацікавлених у літунстві, називається „Готурт“ і відбуває щотижня свої сходини. На сходинах члени ланки вивчають історію літаків, їхні типи, матеріали для їхньої будови, основи конструкції літаків і т. ін. На початок кожен з членів зроби собі легкого ширяка (зроблений в'їз з легкого дерева, що його можна набувати в спеціальної крамниці). Члени ланки відбувають виправи з пусканням своїх ширяків у повітря, і змагаються, чий ширяк траєкторії і далі полетить. Останнім часом в торонтській станції зацікавилось літунством багато юнаків і є надія, що незабаром поставе ескадрон (курін) юнаків літунів.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

НА ФОНД ВИДАННЯ ПЛАСТОВИХ ВИХОВНИХ ЖУРНАЛІВ СКЛАЛИ:

Команда Свята Весни 1953 в Нью Йорку	—	30.00 дол.
Пластова Станція Нью Йорк з забави виштованої ст. пластунами і сеньйорами в дні 13. лютого 1954	—	87.50 дол.
	разом	117.50 дол.

За прикладом Нью Йорку пішла Пл. Станція в Джерзі Сіті жертвуючи 30 дол. із доходу з масової забави на пресовий фонд „Готуйсь“. Жертвodawцям шира подя.

Чи в Вашій станції зроблено вже щось для цієї справи? Чи залаштовано якусь імпрезу або збірку?

„MOLODE ZHYTTIA“, Journal for Ukrainian Youth

Видає „Пласт“, Організація Української Молоді

Published by PLAST, Ukrainian Youth Organisation, Inc. Detroit, Mich., Pa. USA
Редяге Колегія пл. проводом пл. сен.

Ірена Темницького

168 Sherman Ave., NEWARK, N. J. USA
Загальна Редакція й Адміністрація пл. сен.

Богдан Краців

2011 Mt. Vernon St.

PHILADELPHIA 30, Pa. USA

Ціна \$0.20. Річна передплата (10 місяців крім ваканції) — \$2.00.

Друкарня „Дніпро“, 77 Іст Ст. Маркс Пл., Нью Йорк.